

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 – ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ)

Ι. Σύγκριση της Διδακτέας-εξεταστέας ύλης του πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ», της Γ΄ τάξης ημερήσιου Γενικού Λυκείου, μεταξύ του σχολικού έτους 2018-2019 και 2019-2020.

Η διδασκαλία των μαθητών/-τριών στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στηρίζεται σε κείμενα και δραστηριότητες που αντλούνται από: α) εισαγωγικά κεφάλαια από το διδακτικό βιβλίο και τον φάκελο υλικού, β) κείμενα αναφοράς που βρίσκονται στα περιεχόμενα του διδακτικού βιβλίου και του φακέλου υλικού, γ) παράλληλα κείμενα που βρίσκονται στον φάκελο υλικού και δ) κείμενα αυτενέργειας που βρίσκονται στον φάκελο υλικού.

Από τα παραπάνω αποτελούν διδακτέα-εξεταστέα ύλη τα εξής:

Ι. Εισαγωγή

Από το βιβλίο «Αρχαία Ελληνικά, Φιλοσοφικός Λόγος», Γ΄ τάξης Γενικού Λυκείου, των Μ. Κοπιδάκη, Δ. Λυπουρλή, κ.ά., έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος".

Α. Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ:

Κεφ. Δ2: Οι φιλοσοφικές ιδέες του Σωκράτη. Διαλεκτική, μαιευτική, ειρωνεία. Η αναζήτηση των ορισμών, η επαγωγική μέθοδος και η ηθική.

Κεφ. Δ3: Η δίκη και ο θάνατος του Σωκράτη.

Β. Ο ΠΛΑΤΩΝ:

Κεφ. Ε1: Ο βίος του.

Γ. Πλάτωνος Πρωταγόρας:

α) (Α. Η διάρθρωση του διαλόγου και τα πρόσωπα: «Εισαγωγή...» έως και «Η απάντηση του Πρωταγόρα και ο μύθος για τη δημιουργία της ανθρώπινης κοινωνίας»)

β) (Β. Η φιλοσοφική σημασία του διαλόγου).

Δ. Πλάτωνος Πολιτεία: Εισαγωγή στην Πολιτεία

α) (1. Νεανικές φιλοδοξίες και απογοητεύσεις, 2. Η συγγραφή της Πολιτείας και 3. Η σκηνοθεσία και τα πρόσωπα του διαλόγου)

β) (6. Οι τρεις τάξεις, 8. Η αγωγή των φυλάκων, 12. Οι φιλόσοφοι-βασιλείς, 13. Η δικαιοσύνη και).

γ) (Η αλληγορία του σπηλαίου).

Ε. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ (Βίος και έργα):

α) («Πότε και πού γεννήθηκε ο Αριστοτέλης-Λίγα λόγια για την καταγωγή του» και «Ο Αριστοτέλης στην Ακαδημία του Πλάτωνα: μαθητής πρώτα, δάσκαλος στη συνέχεια»).

β) («Ο Αριστοτέλης στη Μακεδονία: δάσκαλος του Αλεξάνδρου», «Επιστροφή του Αριστοτέλη στην Αθήνα: αρχίζει η τρίτη περίοδος της φιλοσοφικής του δραστηριότητας. Ο Αριστοτέλης διδάσκει στο Λύκειο» και «Ο Αριστοτέλης εγκαταλείπει οριστικά την Αθήνα-Το τέλος της ζωής του»).

Στ. Αριστοτέλη Ηθικά Νικομάχεια, Εισαγωγή (ολόκληρη)

Ζ. Αριστοτέλη Πολιτικά, Εισαγωγή (ολόκληρη)

II. Από το «Αρχαία Ελληνικά, Φάκελος Υλικού»

Κείμενα αναφοράς από τις παρακάτω θεματικές ενότητες, όπως αυτά εμφανίζονται στον συμπληρωματικό φάκελο υλικού:

A. Η αντίληψη για τη φιλοσοφία: Η φιλοσοφία και η διαμόρφωση του ανθρώπου
(ανθολόγιο κειμένων με βάση τον φάκελο υλικού)

A.1 Γιατί φιλοσοφεί ο άνθρωπος;

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Μετά τα φυσικά* A 982b12-28

A.2 Η πρακτική και πολιτική διάσταση της φιλοσοφίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Προτρεπτικός προς Θεμίσωνα*, αποσπάσματα 8-9

A.3 Η φιλοσοφία ως προϋπόθεση για την ευδαιμονία

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ, *Επιστολή στον Μενοικέα*, 122

B. Η δημιουργία της ανθρώπινης κοινωνίας και η πολιτική αρετή (Πλάτων, *Πρωταγόρας*)

B.4 Ο πρωταγόρειος μύθος: η διανομή των ιδιοτήτων στα ζώα

ΠΛΑΤΩΝ, *Πρωταγόρας* 320c-321b (ενότητα 2^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

B.5 Ο πρωταγόρειος μύθος: η κλοπή της φωτιάς- έντεχνη σοφία και λόγος

ΠΛΑΤΩΝ, *Πρωταγόρας* 321b-322a (ενότητα 3^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

B.6 Ο πρωταγόρειος μύθος: το δώρο του Δία-η πολιτική αρετή ως κοινή και αναγκαία ιδιότητα των ανθρώπων

ΠΛΑΤΩΝ, *Πρωταγόρας* 322a-323a (ενότητες: 4^η και 5^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

B.7 Η συγκρότηση της πόλεως

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Πολιτικά* 1.12, 1253a29-39 (ενότητα 14^η σχολικού βιβλίου, που δίνεται σε μετάφραση, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Γ. Η παιδεία και η αναζήτηση της αλήθειας – η ανθρώπινη φύση και το χρέος του φιλοσόφου (Πλάτων, *Πολιτεία* – «η αλληγορία του σπηλαίου»)

Γ.8 Η αλληγορία του σπηλαίου: οι δεσμώτες

ΠΛΑΤΩΝ, *Πολιτεία* 514a-515c (ενότητα 11^η σχολικού εγχειριδίου της έκδοσης (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος" με προσθήκη κειμένου όπως στον φάκελο υλικού)

Γ.9 Η αλληγορία του σπηλαίου: η παιδεία

ΠΛΑΤΩΝ, *Πολιτεία* 518b-519a (με προσθήκη νέου κειμένου, όπως στον φάκελο υλικού)

Γ.10 Η αλληγορία του σπηλαίου: οι φιλόσοφοι

ΠΛΑΤΩΝ, *Πολιτεία* 519b-520a (ενότητες: 12^η και 13^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Γ.11 Ο χαρακτήρας και οι στόχοι της παιδείας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά Θ 1.3-2.1, 1337a33-b11 (ενότητα 20^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος»)

Δ. Ο άνθρωπος ανάμεσα στους ανθρώπους – η ηθική αρετή (Αριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια)

Δ.12 Η ηθική αρετή

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ηθικά Νικομάχεια Β 1. 1-4, 1103a14-b2 (ενότητες: 1^η και 2^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Δ.13 Η Ηθική αρετή και η ηθική πράξη

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ηθικά Νικομάχεια Β 1. 5-8, 1103b2-25 (ενότητες: 3^η και 4^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Δ.14 Ηθική αρετή και μεσότητα

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ηθικά Νικομάχεια Β 6. 4-8, 1106a26-b7 (7^η ενότητα σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Δ.15 Ορισμός της αρετής

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ηθικά Νικομάχεια Β 6. 10-13· 16, 1106b18-28· 1106b36-1107a6 (ενότητες: 9^η και 10^η, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Ε. Ο άνθρωπος μέσα στην πόλη – η πολιτική αρετή και η πολιτική εξουσία (Αριστοτέλης, Πολιτικά)

Ε.16 Η πόλις

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά Α 1.1·8, 1252a1-7· b27-32 (ενότητες: 11^η και 12^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Ε.17 Ο άνθρωπος ζῶον πολιτικόν

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά Α 1. 10-11, 1253a7-18 (ενότητα 13^η σχολικού εγχειριδίου, έκδοση (Ι.Τ.Υ.Ε.) "Διόφαντος")

Ε.18 Η αρχή της πλειοψηφίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά Γ 6.3-4, 1281a39-b10

(νέο κείμενο από τον φάκελο εκπαιδευτικού υλικού)

Ε.19 Το πολίτευμα της δημοκρατίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά Δ 4.2-3, 1291b30-39 (ενότητα 19^η σχολικού εγχειριδίου)

Στ. Ο άνθρωπος πολίτης του κόσμου – η νέα οικουμένη και η επιμέλεια εαυτού (ανθολόγιο φιλοσοφικών κειμένων από την ελληνιστική και ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα)

ΣΤ. 20 Ο κοσμοπολίτης άνθρωπος

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ, Διατριβαί, Β.10.1-4 + **ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ, Τα εις εαυτόν**, 4.4 (νέα κείμενα όπως στον φάκελο υλικού)

ΣΤ. 21 Η νέα οικουμένη

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Περί Αλεξάνδρου τύχης και αρετής 6 329 A-D (νέο κείμενο από τον φάκελο υλικού)

ΣΤ. 22 Η επιμέλεια του εαυτού

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ, *Τα εις εαυτόν*, 4.3 + ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ, *Εγχειρίδιον*, 15 (νέα κείμενα, όπως στον φάκελο υλικού)

III. ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Τα παράλληλα κείμενα που υπάρχουν στο εκπαιδευτικό υλικό είναι ενδεικτικά και αξιοποιούνται για να ασκηθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες στη διακειμενική προσέγγιση. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιούν και άλλα κείμενα από την αρχαία και νεότερη γραμματεία, ελληνική και ξένη, που εκτιμούν ότι διευκολύνουν τους μαθητές και τις μαθήτριες στη συγκριτική προσέγγιση των θεμάτων.

Τα παράλληλα κείμενα που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό δεν αποτελούν εξεταστέα ύλη.

Σε γραπτές εξετάσεις τίθενται στους μαθητές και τις μαθήτριες μη διδαγμένα παράλληλα κείμενα.

IV ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τα κείμενα αυτενέργειας που περιέχονται στον φάκελο υλικού είναι ενδεικτικά και «συνομιλούν» με τα υπόλοιπα κείμενα της διδακτικής ενότητας. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει και άλλα κείμενα κατά τις ανάγκες των μαθητών/-τριών.

Τα κείμενα αυτενέργειας αξιοποιούνται περισσότερο για να ασκηθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες στην προσέγγιση της μορφοσυντακτικής και σημασιολογικής διάστασης των αρχαίων ελληνικών κειμένων.

Τα κείμενα αυτενέργειας που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό δεν αποτελούν εξεταστέα ύλη. Στις γραπτές εξετάσεις δίνεται στους μαθητές πεζό κείμενο αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της αττικής διαλέκτου, μη διδαγμένο.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες για να είναι σε θέση να προσεγγίζουν το νόημα των αρχαίων ελληνικών κειμένων πρέπει να γνωρίζουν την ύλη Γραμματικής και Συντακτικού που περιλαμβάνεται: α) στα βιβλία του Γυμνασίου «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα» Α', Β', Γ' Γυμνασίου, έκδοση 2017 και β) Ολόκληρη η ύλη που περιλαμβάνεται στο βιβλίο της Α' τάξης Γενικού Λυκείου «Εγχειρίδιο Γλωσσικής Διδασκαλίας», ενότητες 1-21, <http://ebooks.edu.gr/new/>